

Kişilerin Uluslararası Seyahat Engellerini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma

Bayram ŞAHİN^a, Burçin SÖNMEZ^b, Hülya KAHVECİ^b

^aBalıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi

^bBalıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Anahtar Kelimeler

Özet

Uluslararası
Seyahatler
Engeller
Turizm

Geçmişten günümüze araştırmalarda kişileri seyahate yönelten pek çok sebep ortaya sürülmüştür. Kişiler gerek yurtiçine gerekse yurtdışına seyahate çıkmakta ve seyahat tercihlerini destinasyonların sahip olduğu bir takım özelliklere bağlı olarak gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte kişiler destinasyon tercihlerinde bazı engellerle karşılaşabilmektedir. Özellikle yurtdışına yaptıkları seyahatlerle ilgili daha çok çeşitli engellerden bahsetmek mümkündür. Bu engellerin neler olduğunun belirlenmesi, kişilerin engellere bakış açısının tespiti açısından son derece önemlidir. Engellerin neler olduğunun saptanması, bu engellerin önüne kısmen de olsa geçilebilmesini mümkün kılabilir.

Çalışmanın temel amacı; kişilerin uluslararası seyahatlerinde karşılaştıkları engellere ilişkin değerlendirmelerini ortaya koyarak seyahat engelleri algılamalarını ölçmektir. Bu amaçla literatür taraması yapılmış ve kişilerin karşılaştıkları seyahat engelleri incelenmiştir. Literatürde geçen engellerden yola çıkarak, İzmir Adnan Menderes Havalimanından, yurt içi ve yurt dışına seyahate çıkan yerli turistler üzerinden bir alan araştırması yürütülmüştür. Araştırma sonucunda, kişilerin uluslararası seyahatlere sık çıkıyor olmalarına rağmen uluslararası seyahate çıkmamanın önünde çok sayıda engel algıladıkları tespit edilmiştir.

A Research Aimed at Measuring International Travel Restrictions of the People

Keywords

Abstract

International Travels
Restrictions
Tourism

Many reasons that direct people to travels have been put forward in the researches from past to present. The people go to both domestic and abroad travels; and they perform their travel preferences based on several characteristics owned by the destinations. Moreover, the people can meet with some restrictions in their destination preferences. It is possible to mention about more various restrictions regarding especially abroad travels. Determining these restrictions is extremely important for the determination of the people's perspectives towards the restrictions. Determining these restrictions enables them to be overcome even partially.

The main aim of the study; is to measure the perceptions of the travel restrictions through setting forth the evaluations related to the restrictions which are encountered by people in their international travels. To this end, literature review has been carried out and travel restrictions encountered by the people have been examined. On the basis of the restrictions mentioned within literature, field survey has been carried out upon the tourists who go to domestic and abroad travels from İzmir Adnan Menderes Airport. In consequence of the research, it was determined that the people perceive many restrictions ahead international travels, although they often go to international travels.

Sorumlu Yazar: Burçin SÖNMEZ, burcinsonmez86@gmail.com

GİRİŞ

İnsanlar ilk çağlardan bugüne kadar farklı amaçlar için seyahat ederek (Öztürk ve Bayat, 2011) yaşadıkları yerler dışında farklı mekânları da keşfetme yoluna gitmişlerdir (Şahiner, 2012).

Günümüzde ise çalışma yaşamının sınırlarının belirlenmesi, tatil imkânlarının artması, teknolojinin hayatın her alanında olduğu gibi seyahat sektöründe de bu gelişmelerin belirleyici rol üstlenmesiyle seyahat kavramı daha farklı bir boyutta tartışılmaya başlamıştır (Balta ve Altıntaş, 2012; Hacıoğlu, 2006; Sarkım, 2008; MEGEP, 2007). Bu gelişme, hem turizm faaliyetine katılan kişi sayısı bakımından hem de yarattığı ekonomik değer açısından küçümsenemeyecek kadar önemlidir. Bugün turizm; farklı kültürel toplumlardan insanları bir araya getirdiği için uluslararası barışa hizmet etmesinden dolayı ülkeler için vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir (Suleiman ve Mohamed, 2012; Sarkım, 2008; Şahbaz ve Keskin, 2012; Çeken, Karadağ ve Dalgın, 2009; Aktaş, 2005). Uluslararası turizm, doğada bulunan serbest mallar olarak nitelenen deniz, güneş, kum ve konukseverlik gibi mal ve hizmetlerden yararlanılması nedeniyle ülkeler için çekici bir gelişme aracı haline gelmiştir (Berno ve Bricker, 2001; Sarkım, 2008). Uluslararası turizmde kişilerin destinasyon seçimi ve satın alma kararı üzerinde ekonomik, sosyo-kültürel, demografik özellikleri içeren pek çok faktör rol oynamaktadır (Çetinsöz ve Artuğer, 2014; Ekiz ve Köker, 2012). Seyahat eden kişiler gittikleri uluslararası turistik destinasyonlarda yapmak istedikleri tatil tipinin seçimi, nasıl seyahat edecekleri, nerede kalacakları ve ne satın alacakları gibi pek çok konuya doğrudan dâhil olurlar (Choi, Chan ve Wu, 1999; Peng, 2013; Musunguzi ve Leung, 2010; Avcıkurt, 2010). Kişilerin satın almasını engelleyecek ve seyahat etmek isteyecekleri bir destinasyon olmadığı takdirde turizmin de var olması mümkün değildir (Ekiz ve Köker, 2012). Dünyada hala pek çok kişi seyahat etmekten kaçınmaktadır. Kişilerin seyahat etmemesine aileye olan bağlılık, işe olan bağlılık, sağlık sorunları veya engellilik, yaş ile ilgili kısıtlamalar, maddi yetersizlik, ilgisizlik, dil sorunu, bürokratik engeller, kendine güvenmeme ve yeterli zamana sahip olmama gibi çeşitli nedenler gösterilmektedir (Özdemir, 2014). Özellikle de uluslararası seyahatlere katılım incelendiğinde bu faktörlerin oldukça etkili olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada, kişilerin uluslararası seyahat engelleri üzerinde durularak, kişilerden ve destinasyondan kaynaklı olarak engel teşkil eden faktörlerin, kişilerin destinasyon tercihlerini ve seyahate çıkma kararlarını ne derece etkilediği incelenmiştir.

ULUSLARARASI SEYAHAT NEDENLERİ

İnsanlar tarih boyunca çeşitli nedenlerle seyahate çıkmışlardır (Yıldız, 2011; Kozak, Kozak ve Kozak, 2001). Yeni yerler görme, yeni yerler arama, eğlence, kaçış, çeşitlilik, aile, sosyalleşme gibi değişik nedenlerle toplu seyahatler yapmışlardır (Nicholson and Pearce, 2001). Bazıları yeni bir yurt bulmak, bazıları da savaşlardan kaçmak amacı ile buldukları yerleri terk etmişlerdir (Hacıoğlu, 2006; Çeken, Karadağ ve Dalgın, 2007; Köroğlu, Karadağ ve Biçici, 2014).

Günümüzde ulaşım araçlarının gelişmesi ile uzaklık sorunu ortadan kalkmış ve ucuz yolculuk etme olanağı doğmuştur (Çeken ve diğerleri, 2009). Ulaştırma araçlarının hız ve kapasitesinin artması ile daha uzak destinasyonlara gidilebilmesi yeni destinasyonlar ve yeni ürünlerin piyasaya arz edilmesini sağlamıştır. Bu nedenlerle de turistik talepte bu yeni destinasyonlara doğru bir eğilim olmuştur (Sarkım, 2008). Uluslararası turist sayılarının ve turizm gelirlerinin yıllar itibarı ile gelişimine bakıldığında uluslararası turizmdeki gelişmelerin var olduğu gözlenmektedir (Çeken ve diğerleri, 2009). 2013 yılı itibarıyla, uluslararası turizm hareketlerine katılan kişi sayısı 1 milyar 87 milyon kişiye ulaşmıştır (UNWTO, 2014). 2005 yılında dünya turist sayısının 803 milyon olduğu düşünülecek olursa 8 yılda dünya turizm hareketlerinin yaklaşık % 36 oranında arttığı görülmektedir. Aynı şekilde 2005'te 676 milyar dolar olan turizm geliri 2009 yılında 851 milyar dolara, 2013 yılında 1 trilyon 159 milyar dolara ulaşmıştır (UNWTO, 2014). Dünya Turizm Örgütü'nün yaptığı bir araştırmaya göre, 2020 yılında dünya turizm hareketlerine katılan kişi sayısının 1.6 milyara ulaşması ve dünya turizm gelirlerinin ise 2 trilyon doları aşması beklenmektedir (Alaeddinoğlu ve Can, 2007). Bu gelişmeler doğrultusunda, kişileri turistik hareketlere ve faaliyetlere yönelten nedenler çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenler (Usta, 2002; Albustanlıoğlu, 2009; MEGEP, 2007); *iç nedenler* ve *dış nedenler* olmak üzere ikiye ayrılır. İç nedenler, iş, merak, din, kültür, eğitim ve öğretim, ulusal kültür, dinlenme ve eğlenme, spor, tedavi (sağlık), snobizm, dost ve akraba ziyareti, kişisel alışveriş, macera, dış nedenler ise tanıtma ve reklam, yeni turistik bölgelerdir. Bununla birlikte destinasyonun coğrafi konumu, iklimi, doğal ve tarihi çekicilikler, ulaşılabilirlik, konaklama imkanları, seyahat acentaları ve rekreasyon imkanları olarak sıralamak mümkündür (Aymankuy, 2006).

Turizm destinasyonu, insanların turistik ihtiyaç ve isteklerini karşılamaya yönelik, çekiciliği yüksek bir coğrafi alandır (Hosany, Ekinci ve Uysal, 2006; Tosun ve Jenkins, 1996; Özdemir, 2014). Kişiler açısından destinasyonlara seyahat ve tatil olayı sosyal bir etkinliktir ve tüketicinin karar alma süreci içinde incelenir (Hayta, 2008). Kişilerin destinasyon seçiminde ve buna bağlı olarak satın alma kararlarında etkili birtakım faktörler mevcuttur (Kozak, 2002; Crompton, 1979; Kavacık, Zafer ve İnal, 2012; Ekiz ve Köker, 2012; Ersun ve Aslan, 2011). Tatile çıkma kararı vermiş olan kişilerin destinasyon seçimine etki eden çekici faktörler; olanaklar, esas çekicilikler, peyzaj özellikleri şeklinde sınıflamak mümkündür (Correia, Valle ve Moço, 2007; Demir, 2010; Wong ve Law, 2003). Ayrıca kişiler seyahate çıkmaya karar verdiklerinde maliyet, uzaklık, seyahat zevkleri ve deneyim, gelir ve zaman kaybı değişkenlerini dikkate alarak destinasyon seçimlerini gerçekleştirirler (Aymankuy, 2006). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre; 2013 yılında yurtdışına çıkan Türk Vatandaşlarının sayısı 2012 yılına göre %27,7 oranında artarak **8 milyon 11 bin 654** kişiye ulaştı. Bu sayı 2012 yılında ise **6 milyon 993 bin** kişi olarak gerçekleşmişti. TÜİK tarafından açıklanan verilere göre; Türk vatandaşlarının en önemli yurtdışına çıkış nedenini “gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyet” amaçlı çıkışlar oluşturmaktadır (tuik.gov.tr, 15.08.2014; tursab.org.tr, 10.07.2014).

Tablo 1: Yurtdışına Çıkış Yapan Türk Vatandaş Sayısı (2013)

2013 Yılında Türkiye'den Çıkan T.C. Vatandaşların Yurtdışına Çıkış Nedenleri ve Çıkan Kişi Sayısı	
Çıkış Nedenleri	Çıkan Kişi Sayısı
Gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler	2.992.583
İş amaçlı(konferans, toplantı, görev vb.)	1.628.933
Yakınları ziyaret	1.388.322
Berberinde giden	567.240
Eğitim	134.490
Sağlık	14.816
Alışveriş	68.455
Dini/hac	55.929
Diğer	1.160.886
Genel Toplam	8.011.654

Kaynak:TurkStat, TourismStatistics, 4th Quarter 2013.

Çalışkan (2013)'nın araştırmasına göre, 2012 yılında Türkiye'de ikamet edip diğer ülkeleri ziyaret eden kişi sayısının sadece 187.000 kişisini seyahat acentaları paket turlarla götürmektedir. Yani, yurt dışına seyahat edenlerin yüzde 3,2 si seyahat acentalarının tertip ettiği paket turla yurt dışı seyahatine katıldığı görülmektedir.

KİŞİLERİN ULUSLARARASI SEYAHATLERİNDE KARŞILAŞTIKLARI ENGELLER

Otomasyon olanağının çok fazla olmadığı ve yapılan işlerin büyük miktarda çalışanların emeğine dayandığı ve bu nedenle ücret giderlerinin oldukça yüksek olduğu turizm sektöründe (Karadeniz, 2012), özellikle uluslararası tatil yapmaya karar veren ve bu gibi faktörlerle destinasyon seçiminde bulunan turistler ön araştırma yapmadan, kulaktan dolma bilgilerle yola çıktıkları, uzun bir yolculuktan sonra ulaştıkları yerde karşılaştıkları sorunları ve yüksek bir maliyet ödedikleri ve çoğu zaman beklentilerine benzemeyen bir tatil geçirerek pişman olmuş bir şekilde geri dönmeleri sıkça ortaya çıkan bir durumdur (Hayta, 2008). Bu açıdan ekonomik dengesizliğin uluslararası alanda giderek artıyor olması, özellikle siyasi belirsizlik ortamında genel olarak ticaretin ve özellikle seyahat ticaretinin önündeki en ciddi engel olarak ortaya çıkmaktadır (Vizyon 2023).

Asimetrik enformasyonun sıklıkla yaşandığı turizm sektöründe, turistler çeşitli nedenlerle geçmişte yaşadıkları kötü deneyimler sonucunda farklı destinasyonlara güven duymayarak uluslararası seyahatlere katılmayı tercih etmeyebilmektedir. Avcıkurt (2009)'a göre turistlerin gittikleri destinasyonlardaki yerel halkın kültürü hakkında asimetrik enformasyona sahip olması sosyal çatışmaların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bununla birlikte nitelikli turistik ürünün bulunduğu bir bölgenin destinasyon olabilmesi ve tercih edilebilmesi için ise altyapı (elektrik, su, iletişim, ulaşım olanakları vb.) ile üstyapı (turistik tesisler, aktivite, alışveriş olanakları vb.) yatırımlarına ihtiyaç bulunmaktadır (İlban ve Kaşlı, 2009). Konu ile ilgili yapılan birçok çalışmada (Yaşar, 1996;

Memmedov, 2003; Duman ve Öztürk, 2005; Akkılıç ve Günelan, 2007) herhangi bir destinasyonu ziyaret eden turistlerin destinasyon tercihini etkileyen konular arasında alt ve üstyapı yetersizliklerinin ilk sıralarda yer aldığı özellikle de ulaşım ile ilgili sorunların bulunduğu ortaya konulmuştur. Ulaşım, seyahat edecek kişilerin turistik destinasyon tercihlerini belirlemesi üzerinde en belirgin etkiye sahip faktörlerden biridir (Seçilmiş, 2011; Çakıcı ve diğerleri, 2008; Duman ve Öztürk, 2005). Ulaşımın yetersiz olması turizm destinasyonuna erişebilirliği zor ve pahalı bir hale getirir (Griffiths, Brown ve Rawlings, 2012). Seyahatin rahatsızlığı, seyahat takviminde gecikme olması ve ayrıca kişilerin yeterli zamana sahip olmaması, uluslararası seyahatlerde önemli engellerdendir (Chen, Kung, Huang, Chen ve Pei, 2012; Ekiz ve Köker, 2012). Ulaştırma imkânlarında en konforlu seçenekler, en uygun fiyatlarla, turistlerin tercihlerine sunulabilmelidir (Doğanlı, 2006). Suleiman ve Mohamed (2012)' e göre uluslararası seyahate katılacak kişiler, yerleşim yeri ve kontrol noktalarında güvenlik sisteminin yetersizliği gibi destinasyondan kaynaklı engellerle, olumsuz dünya görüşü, politik olaylar ve dini kargaşaların ortaya çıkardığı seyahat engelleriyle ve bürokratik engeller gibi diğer engellerle karşılaşabilmektedir. Kişilerin turistik destinasyonları tercihlerinde dikkate aldıkları bir diğer engel oluşturabilecek unsur da verilen hizmet kalitesidir. İşletmeler tarafından turistlere sunulan hizmet kalitesinde yaşanan sorunların, önemli ölçüde turistlerin tekrar ziyaret isteğini sona erdirdiği bilinmektedir (Duman ve Öztürk, 2005). Özellikle konaklama tesislerindeki anlaşmazlıklar kötü deneyimler destinasyon seçimini etkileyebilmektedir (Atilla, 2003). Bu noktadan hareketle turizm işletmelerinin müşterilerini memnun ederek göndermesi, kişilerin iyi deneyimlere sahip olmaları tekrardan bu destinasyonları tercih etmesini ve uluslararası seyahatlere çıkmalarında engeli ortadan kaldıracaktır. Turistik destinasyonların tercih edilmesini etkileyen önemli faktörlerden biri de tutundurma çabalarıdır (Akkılıç ve Günelan, 2007; Avcıkurt, 2010). Destinasyonlar yeterli arz kaynaklarına ve taşıma kapasitesine sahip olmasına rağmen, kişilere destinasyonla ilgili bilgi sağlayamadıklarından dolayı uluslararası seyahat tercihlerinde engel oluşturabilmektedir. Turistik destinasyonlarda yerel halk ile turistler arasında bir sosyal çatışma yaşanabilmekte ve bazen de farklı nedenlerle turistlere karşı suçlar işlenebilmektedir (Avcıkurt, 2009). Turistlere karşı işlenen suçlar bir turistik destinasyonun imajını olumsuz yönde etkileyebilmekte ve turistlerin algısında güvenlik sorunu oluşturarak destinasyonlara olan talebi engelleyebilmektedir (Duman ve Öztürk, 2005; İlban ve Kaşlı, 2009). Bununla birlikte turistik destinasyonlardaki yatak kapasitesinin yetersizliği ciddi sorunlara yol açmaktadır. İnsan sağlığı ve güvenliği açısından yetersizlikler turistleri rahatsız etmektedir. Düzensiz ve denetimsiz yönde gelişen ticari faaliyetlerin ürün kalitesinde yol açtığı yozlaşma turistlerde memnuniyetsizliğe neden olmaktadır. Özellikle turistler döviz kuru uygulamalarındaki farklılıklardan dolayı çeşitli sorunlar yaşamaktadırlar (Memmedov, 2003). Bu açıdan, kişilerin uluslararası seyahat tercihlerinde, sağlık, güvenlik, hizmet kalitesi endişesi ve döviz kuru farklılıkları engel teşkil edebilmektedir (Edgell, 1988). Ayrıca yerel halkla turist arasındaki dil sorunu yakın ilişki kurulmasını ve karşılıklı kültürel keşiflerin yapılmasını engellemektedir (Avcıkurt, 2009). Bununla beraber, bir

ülkedeki siyasi ve ekonomik istikrar durumunun kişiler tarafından nasıl algılandığı önemlidir (Kesimli, 2011). Bu nedenle terör ve silahlı çatışmaların yaşanması, demokrasiden uzak, insan haklarının çiğnenmesi, felaket/kaza oranlarının yoğun olması, kişilerin uluslararası seyahatlerini engelleyici faktörler olarak sıralanabilir.

YÖNTEM

Amaç ve Kapsam

Araştırmanın temel amacı, kişilerin uluslararası seyahate çıkmada karşılaştıkları engeller ve bu engellerle ilgili algılamalarını ölçerek karşılaştıkları sorunları ortaya koymak ve elde edilen bulguların olası sebeplerini dikkate alarak çözüm önerileri getirmektir. Çalışmanın ana kütlesi ise; İzmir Adnan Menderes Havalimanını kullanarak, yurt içi ve yurt dışına seyahate çıkan kişilerden oluşmaktadır.

Örnekleme Süreci, Veri Toplama Yöntemi ve Araştırma Problemi

Araştırmanın örneklem tespitinde kolayda örneklem yöntemi uygulanmış, verilerin toplanmasında ise yüz yüze anket tekniği kullanılmıştır. Anket formu 2 ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde turistlerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular ve uluslararası seyahat ile ilgili kapalı uçlu sorular bulunmakta, ikinci bölümde ise uluslararası seyahat engelleri ile ilgili 20 önerme yer almaktadır. Ankette kullanılan ölçek ifadeleri Hayta (2008), Bulu ve Eraslan (2008), Suleiman ve Mohamed (2012) ve Chen, Kung, Huang, Chenve Pei (2012)'nin çalışmalarından yararlanılarak hazırlanmıştır. Uluslararası seyahat engelleri ölçeğinde, (1) Kesinlikle katılmıyorum'dan (5) Kesinlikle katılıyorum'a derecelendirilmiştir. Veri toplama sürecinde, İzmir Adnan Menderes Havalimanından yurt içi ve yurt dışı seyahate katılan kişilere yönelik anket uygulanmıştır. Anket uygulama süreci 21.07.2014-10.08.2014 tarihleri arasında sınırlandırılmıştır. Toplam 400 anket formu dağıtılmıştır, 324 tane form geri dönüşü sağlanmıştır. Toplam 324 anketin 13 adedi çeşitli sebeplerden değerlendirilmeye alınmamıştır. Bu durumda örneklemin son büyüklüğü 311 olmuştur.

Bu çalışmada; uluslararası seyahat nedenleri, destinasyon seçiminde etkili olan unsurlar ve kişilerin seyahatlerinde karşılaştıkları engeller incelenmiştir. Araştırmanın problemi; kişilerin uluslararası seyahatlerinde hangi bölgeleri tercih ettiği, uluslararası seyahate bakış açıları ve uluslararası seyahatlerinde karşılaştıkları engeller hususlarının ortaya çıkarılması olmuştur.

Tablo 2: Örneklemin Demografik Profili Tablosu

	Frekans (N)	Yüzde (%)		Frekans (N)	Yüzde (%)
<i>Cinsiyet</i>			<i>Eğitim Durumu</i>		
Kadın	131	42,1	Okur Yazar	14	4,5
Erkek	180	57,9	İlkokul Mezunu	29	9,3
<i>Yaş</i>			Ortaokul Mezunu	35	11,3
20-29 yaş arası	96	30,9	Lise Mezunu	109	35,0
30-39 yaş arası	105	33,8	Üniversite Mezunu	115	37,0
40-49 yaş arası	59	19,0	Diğer	9	2,9

	Frekans (N)	Yüzde (%)		Frekans (N)	Yüzde (%)	
50-59 yaş arası	32	10,3	Meslek Grubu	Ev Hanımı	23	7,4
60 yaş ve üzeri	19	6,1				
Aylık Gelir			Öğrenci	31	10,0	
800-1.600 TL arası	108	34,7	İşçi	59	19,0	
1.601-2.400 TL arası	72	23,2	Memur	75	24,1	
2.401-3.200 TL arası	70	22,5	Emeli	37	11,9	
3.201-4.000 TL arası	42	13,5	İş adamı	18	5,8	
4.001 TL ve üzeri	19	6,1	İşsiz	5	1,6	
Medeni Durum			Tüccar/esnaf	24	7,7	
Bekâr	102	32,8	Serbest meslek	22	7,1	
Evli	196	63,0	Diğer	17	5,5	
Boşanmış	13	4,2				

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında, % 56,9'unun erkek, % 33,8'i 30-39 yaş arası, % 34,7'si 800 TL-1.600 TL arası aylık geliri olan, % 63,0'ü evli, % 37,0'si üniversite mezunu ve % 24,1'i memur olan katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 3: Turistlerin Uluslararası Seyahat İle İlgili Bakış Açıları Tablosu

	Frekans (N)	Yüzde (%)		Frekans (N)	Yüzde (%)
Ne Sıklıkla Uluslararası Seyahat Edersiniz?			Uluslararası Seyahat Amacınız?		
Ayda 1 kez	12	3,9	Dini ve Manevi	38	12,2
Ayda 2-3 kez	8	2,6	Boş zaman ve Zevk	138	44,4
Yılda 1 kez	62	19,9	Arkadaş-Akraba	50	16,1
Yılda 2-3 kez	22	7,1	Ziyaretleri	19	6,1
Yılda 3'den fazla	11	3,5	Eğitim	5	1,6
Nadir ya da hiç	196	63,0	Kongre	37	11,9
			İş	24	7,7
			Diğer		
En Çok Seyahat Etmeyi Tercih Ettiğiniz Bölge?			Gideceğiniz Ülkede ki En Fazla Kalış Süreniz?		
Afrika	14	4,5	Günübirlikçi	13	4,2
Asya	20	6,4	2-4 gün	94	30,2
Amerika	47	15,1	5 günden fazla	204	65,6
Avustralya	20	6,4			
Avrupa	177	56,9			
Orta Doğu	33	10,6			

Tablo 3'de katılımcıların uluslararası seyahate ilişkin görüşleriyle ilgili kapalı uçların frekans ve yüzdelerine yer verilmiştir. "Ne Sıklıkla Uluslararası Seyahat Edersiniz?" sorusuna katılımcıların % 63,0'ü nadir ya da hiç cevabını verirken, "En Çok Seyahat Etmeyi Tercih Ettiğiniz Bölge?" sorusuna ise, % 56,9'u Avrupa yanıtını vermiştir. Katılımcıların %44,4'ü boş zaman ve zevk olarak "Uluslararası Seyahat Amacını" açıklarken, "Gideceğiniz Ülkede ki En Fazla Kalış Süreniz?" sorusuna % 65,6'sı 5 günden fazla cevabını vermiştir.

Tablo 4'de turistlerin "Uluslararası Seyahatlerde Yararlandıkları Bilgi Kaynakları" verilmiştir. % 62,7 ile internetin uluslararası seyahatlerde en çok yararlanılan bilgi kaynağı olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Uluslararası Seyahatlerde Yararlanılan Bilgi Kaynağı Tablosu

	Frekans (N)	Yüzde (%)
İnternet	195	62,7
Seyahat Acentaları	170	54,7
Arkadaşlar/Aile Üyeleri	81	26,0
Broşür	36	11,6
TV/Radyo	34	10,9
Gazete/Magazin	25	8,0
Okul	19	6,1
Kitaplar	11	3,5
Filmler	9	2,9

Tablo 5’de “Destinasyon Seçiminizde Etkili Olan Unsurlar” a ilişkin frekans ve yüzdelere yer verilmiştir. Kişilerin, destinasyon seçimlerinde en etkili unsurun % 79,4 ile fiyat unsuru olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Destinasyon Seçiminizde Etkili Olan Unsurlar Tablosu

	Frekans (N)	Yüzde (%)
Fiyat	247	79,4
Güvenlik	193	62,1
Çekicilik	170	54,7
Reklam	80	25,7
Yakınlık	72	23,2
Diğer	43	13,8

Tablo 6’da ise “Kişilerin Uluslararası Seyahat Engelleri Algılamaları Ölçeği” ne ilişkin güvenilirlik analizi, aritmetik ortalamalar, standart sapmalar ve ifade çıkarıldığındaki Cronbach’s Alpha değerleri verilmiştir. Önermeler içerisinde en yüksek ortalama ($x=4,00$), “Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülkedeki siyasal olaylar (çatışma, devrim vs.) seyahate çıkmamı etkiler” şeklindeki 16. önermede gerçekleşmiştir. 2. önerme olan ($x=2,46$) “Uluslararası seyahatlere katılmak ilgimi çekmez.” şeklindeki önerme, en düşük katılım düzeyi olan önerme olarak belirlenmiştir. Uluslararası seyahat engelleri ölçeğinin genel ortalaması ise $x=2,52$ ’dir. Kişilerin uluslararası seyahatlerde en çok engel olarak gördüğü şeyler; gidilecek ülkedeki siyasal olaylar, maliyetlerin yüksek olması, etnik ve dini çatışmalar, kişinin sağlık durumu, vize sorunları vb. sıralanabilmektedir.

Tablo 6: Kişilerin Uluslararası Seyahat Engelleri Algılamaları Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik Analizi, Standart Sapma ve Aritmetik Ortalama Değerleri Tablosu

	\bar{X}	S.S.	Soru Silindiğinde Cronbach’s Alpha
Uluslararası seyahatlerde sağlık durumum seyahate çıkmamı etkiler.	3,87	1,31	,86
Uluslararası seyahatlere katılmak ilgimi çekmez.	2,46	1,37	,88
Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülkeye yönelik güvenlik endişesi seyahate çıkmamı etkiler.	3,74	1,17	,86
Uluslararası seyahatlerle ilgili geçmişte yaşadığım kötü deneyimler seyahate çıkmamı etkiler.	3,40	1,20	,86

	\bar{X}	S.S.	Soru Silindiğinde Cronbach's Alpha
Uluslararası seyahatlerde arkadaş eksikliği (yalnızlık) yaşama ihtimalim seyahate çıkmamı etkiler.	3,37	1,20	,87
Uluslararası seyahat kararlarımda aile bireyleriyle yaşadığım anlaşmazlık seyahate çıkmamı etkiler.	3,52	1,15	,87
Uluslararası ulaşım sorunları seyahate çıkmamı etkiler.	3,71	1,29	,86
Uluslararası seyahatlerdeki tur programları hakkında duyduğum endişe seyahate çıkmamı etkiler.	3,51	1,30	,86
Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülkenin uygun olmayan hava şartları seyahate çıkmamı etkiler.	3,26	1,21	,87
Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülkenin arz kaynaklarının eksik olması seyahate çıkmamı etkiler.	3,27	1,27	,86
Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülkedeki konaklama tesisinin kötü donanımlı olması seyahate çıkmamı etkiler.	3,49	1,25	,86
Uluslararası seyahatler için yeterli zamana sahip olamamam seyahate çıkmamı etkiler.	3,79	1,34	,86
Uluslararası seyahatlerin maliyetlerinin yüksek olması seyahate çıkmamı etkiler.	3,94	1,24	,86
Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülke hakkında yeterli bilgiye sahip olamamam seyahate çıkmamı etkiler.	3,47	1,29	,86
Uluslararası seyahatler açısından olumsuz dünya görüşüne sahip olmam seyahate çıkmamı etkiler.	3,16	1,27	,86
Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülkedeki siyasal olaylar (çatışma, devrim vs.) seyahate çıkmamı etkiler.	4,00	1,11	,87
Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülkedeki etnik ve dini çatışmalar seyahate çıkmamı etkiler.	3,90	1,16	,87
Uluslararası seyahatlerde karşılaşılan vize sorunları seyahate çıkmamı etkiler.	3,83	1,32	,86
Uluslararası seyahatler açısından öz değere (ne hissettiğini bilme) sahip olmamam seyahate çıkmamı etkiler.	3,38	1,27	,86
Uluslararası seyahatlerde gideceğim ülkede karşılaşıcağım dil farklılığı sorunu seyahate çıkmamı etkiler.	3,31	1,08	,87
Standart Sapma,678 Cronbach's Alpha 0,87 Ortalama 3,52			

Tablo 7: Kişilerin Uluslararası Seyahat Engelleri Algılamaları Ölçeği ile Cinsiyet Değişkeni Arasında Mann-Whitney U Testi

<i>Kişilerin Uluslar Arası Seyahat Engelleri Algılamaları</i>		
Mann-Whitney U	9091,000	
Wilcoxon W	25381,000	
Z	-3,449	
Asymp. Sig. (2-tailed)	,001	
Cinsiyet	N	MeanRank
Kadın	131	176,60
Erkek	180	141,01

Yapılan analiz sonucunda Asymp. Sig. değeri anlamlılık düzeyi kişilerin uluslararası seyahat engelleri algılamaları ölçeği ile cinsiyet değişkeni için Sig. (2 tailed) (,001) değerinin $p < 0,05$ kritik değerinin altında olduğundan Mann-Whitney U testi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tablo 7 incelendiğinde, kadınların lehine anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür. Yani kadınların, uluslararası seyahat engelleri algılamaları daha fazladır.

Tablo 8: Kişilerin Uluslararası Seyahat Engelleri Algılamaları Ölçeği ile Aylık Gelir Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis Testi

<i>Kişilerin Uluslararası Seyahat Engelleri Algılamaları</i>			
Chi-Square	12,783		
df	4		
Asymp. Sig.	,012		
Aylık Gelir		N	MeanRank
	800-1.600 TL arası	108	133,81
	1.601-2.400 TL arası	72	159,98
	2.401-3.200 TL arası	70	178,25
	3.201-4.000 TL arası	42	173,36
	4.000 TL'den fazla	19	146,71

Kişilerin uluslararası seyahat engelleri algılamaları ile aylık gelir arasında Sig. ,012 ($p < 0,05$) anlamlı bir fark bulunmuştur. Kişilerin uluslararası seyahat algılamaları açısından aylık 2.401-3.200 TL arasında gelire sahip olanlar (MeanRank= 178,25) lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buradan hareketle aylık geliri yüksek olanların uluslararası seyahat engelleri algılamalarının daha yüksek olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 9: Kişilerin Uluslararası Seyahat Engelleri Algılamaları Ölçeği ile Kişilerin Eğitim Seviyesi Değişkenine İlişkin Kruskal-Wallis Testi

<i>Kişilerin Uluslararası Seyahat Engelleri Algılamaları</i>			
Chi-Square	11,322		
df	5		
Asymp. Sig.	,045		
Eğitim Seviyesi		N	MeanRank
	Okur- Yazar	14	121,89
	İlkokul Mezunu	29	130,40
	Orta Okul Mezunu	35	147,03
	Lise Mezunu	109	149,57
	Üniversite Mezunu	115	171,70
	Diğer	9	203,72

Kişilerin uluslararası seyahat engelleri algılamaları ile eğitim seviyesi arasında Sig. ,045 ($p < 0,05$) anlamlı bir fark bulunmuştur. Kişilerin uluslararası seyahat algılamaları açısından eğitim seviyesini diğer olarak belirtenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer seçeneğini işaretleyen kişiler, eğitim seviyeleri ile ilgili yüksek lisans ve doktora şeklinde belirtmişlerdir. Buradan hareketle eğitim seviyesi yüksek olanların (lisansüstü eğitimi olanlar) uluslararası seyahat engelleri algılamalarının daha yüksek olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 10: Korelasyon Analizi

<i>Spearman's rho</i>	Kişilerin Uluslararası Seyahat Engelleri Algılamaları (KUSEA)	Uluslararası Seyahate Çıkma Sıklığı (USÇS)	Uluslararası Seyahatin Amacı (USA)	Gidilen Ülkede Kalış Süresi (GÜKS)	Eğitim Durumu (ED)	Aylık Gelir (AG)
KUSEA	1,000					
USÇS	-,017	1,000				
USA	-,170**	-,295**	1,000			
GÜKS	-,053	,128*	-,095	1,000		
ED	,183**	-,114*	-,054	,091	1,000	
AG	,162**	-,221**	,003	,119*	,422**	1,000

**0.01 düzeyinde anlamlı korelasyon (2-tailed). / *0.05 düzeyinde anlamlı korelasyon (2-tailed).

Tablo 10 incelendiğinde ise kişilerin uluslararası seyahat engelleri algılamaları ile uluslararası seyahatin amacı arasında anlamlı ve negatif yönlü [KUSEA↔USA ($r = -,170^{**}$)] bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Turistlerin uluslararası seyahate çıkma sıklığı ile uluslararası seyahatin amacı arasında anlamlı ve negatif yönlü [USÇS↔AG ($r = -,295^{**}$)], gidilen ülkede kalış süresi arasında anlamlı ve pozitif yönlü [USÇS↔GÜKS ($r = ,128^{**}$)], eğitim durumu arasında anlamlı ve negatif yönlü [USÇS↔AD ($r = -,114^{*}$)] ve aylık gelir arasında [USÇS↔AG ($r = -,221^{**}$)] anlamlı ve negatif yönlü ilişki bulunmuştur. Ayrıca gidilen ülkede kalış süresi ile aylık gelir arasında anlamlı ve pozitif yönlü [GÜKS↔AG ($r = ,119^{*}$)] bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

BULGULARIN YORUMLANMASI

Kişilerin uluslararası seyahatlerinde, gidilecek ülkedeki siyasal olayların, maliyetlerin yüksek olmasının, etnik ve dini çatışmaların, kendi sağlık durumunun, vize sorunları yaşanmasının gibi sebeplerin engel teşkil ettiği belirtilmektedir.

Kişilerin uluslararası seyahat engelleri algılamaları ile cinsiyet arasında kadınların lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Kadınlar, uluslararası seyahatlerde daha fazla engelle karşılaştığını düşünmekte ve bu yüzden de seyahate çıkma konusunda erkeklere göre daha fazla tereddüt yaşamaktadırlar.

Kişilerin uluslararası seyahat engelleri algılamaları ile aylık gelir arasında, aylık 2.401-3.200 TL arasında gelire sahip olan turistler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Buradan hareketle aylık geliri belirli bir seviyenin üstünde olan turistlerin uluslararası seyahat engelleri algılamalarının daha yüksek olduğu söylenebilmektedir. Aylık gelirin yüksek olması, uluslararası seyahate çıkmada engellerle karşılaşılacağı görüşünü ortadan kaldırmamıştır. Aksine kişiler, engellerle karşılaşılacağını düşünmektedir. Yani, kişiler aylık geliri arttıkça uluslararası seyahatlerinin önünde daha fazla engel görmektedir. Özdemir (2014) ise, dünyada pek çok insanın çeşitli nedenlerden dolayı seyahat etmekten kaçındıklarını belirtmiş ve maddi yetersizliklerin bu nedenler içinde yer aldığını belirtmiştir.

Kişilerin uluslararası seyahat engelleri algılamaları ile eğitim seviyesi arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Eğitim seviyesi arttıkça kişilerin uluslararası seyahatlerde daha fazla engel gördüğü ortaya çıkmıştır. Eğitim seviyesi yüksek olanların uluslararası seyahate çıkmanın önünde pek çok engel görmelerinin nedeni, eğitim seviyesi yüksek kişilerin seyahatlerde karşılaşılabilecekleri olumsuz durumları daha çok araştırıyor ve dikkate alıyor olmaları olabilir. Hacıoğlu (2005), uluslararası turizm pazarlama stratejisi olarak, turizm işletmelerinin, turistik tüketicilerin ihtiyacı olan bilgileri önceden gerekli kuruluşlara vermeleri gerektiğini belirtmiştir. Avcıkurt (2009)' a göre ise bilgi eksikliği sosyal çatışmalara neden olabilmektedir. Bu nedenle bilginin tam sağlanması durumunda kişilerin uluslararası seyahat engellerine olan farkındalığı artmakta ve destinasyon tercihlerini daha güvenli olarak sağlamaktadırlar. Kişilerin uluslararası seyahate çıkma sıklığı ile gidilen ülkede kalış süresi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Buradan anlaşılmaktadır ki uluslararası seyahate sık çıkan kişiler bu seyahatlerinde gittikleri ülkelerde daha uzun süre kalmaktadırlar. Uluslararası seyahate az çıkan kişiler ise bu seyahatlerinde gittikleri ülkelerde daha az kalmaktadırlar.

Kişilerin uluslararası seyahate çıkma sıklığı ile eğitim durumu arasında da anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Uluslararası seyahate sık çıkan kişilerin eğitim durumunun daha yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim durumu yüksek olan kişilerin düşük olanlara göre daha sık uluslararası seyahate çıktığı anlaşılmaktadır. Kişilerin uluslararası seyahate çıkma sıklığı ile aylık gelir arasında anlamlı ve negatif yönlü ilişki bir bulunmuştur. Uluslararası seyahate sık çıkan kişilerin aylık gelirinin yüksek olduğu görülmektedir. Aylık geliri yüksek olanlar, düşük olanlara oranla daha sık uluslararası seyahate katılmaktadırlar. Ayman (2006) çalışmasında, kişiler seyahate çıkmaya karar verdiklerinde maliyet, gelir gibi değişkenlerini dikkate alarak destinasyon seçtiklerini ve seyahatlerine bu değişkenler doğrultusunda yön verdiklerini belirtmiştir. Ayrıca gidilen ülkede kalış süresi ile aylık gelir arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Yani, gittiği ülkede uzun süre kalan kişilerin aylık gelirleri de bununla orantılı olarak yüksektir. Geliri yüksek olan turistler gittikleri ülkede daha uzun süre kalmaktadırlar.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kişilerin uluslararası seyahat tercihleri birçok etkili faktöre dayanmaktadır. Kişiler bu tercihlerini gerçekleştirirken birtakım engellerle karşılaşır. Çalışmada, bu engeller üzerinde durularak, kişilerden ve destinasyondan kaynaklı olarak engel teşkil eden faktörlerin, kişilerin seyahate çıkma kararlarını ne derece etkilediği belirlenmiştir.

Uluslararası seyahatlerde, gidilecek ülkedeki siyasal olayların, konaklama ve seyahat maliyetlerinin yüksek olmasının, etnik ve dini çatışmaların, kendi sağlık durumunun, vize sorunları yaşanmasının gibi sebepler uluslararası seyahatler için engel teşkil etmektedir. Ayrıca dil sorunu da uluslararası seyahatlerde önemli bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadınlar uluslararası seyahatlerde daha fazla engelle karşılaştığını düşünmekte ve bu yüzden de seyahate çıkma konusunda erkeklere göre daha fazla tereddüt yaşamaktadırlar. Kadınlar tatil ile ilgili kararlar alırken erkeklerden daha hassas davranması ve ayrıntılara daha fazla önem vermesi bunun nedenleri arasındadır. Aylık geliri belirli bir seviyenin üzerinde olan kişiler uluslararası seyahat engelleri algılamalarının daha yüksek olduğu söylenebilmektedir. Aylık gelirin yüksek olması, uluslararası seyahate çıkmada engellerle karşılaşılacağı düşüncesine engel olmamış aksine bu görüşü daha da arttırmıştır. Aylık geliri yüksek olan kişilerin uluslararası seyahatlerde beklentilerinin yüksek olması bunun bir sonucu olduğu söylenebilir. Ayrıca, geliri yüksek olan kişilerin uluslararası seyahatlerden beklentileri daha farklı olabilmektedir. Beklentiler arttıkça engellerle karşılaşma ihtimalide artacaktır. Eğitim seviyesi yüksek olan kişiler uluslararası seyahate çıkmanın önünde pek çok engel görmektedir. Eğitim seviyesi yüksek olan kişilerin uluslararası seyahatlerde yaşayabilecekleri olumsuz durumlarla ilgili daha fazla araştırma yaparak, bilgi topladıkları ve bunun neticesinde de karşılaştıkları engellerin farkına vararak, bu seyahatlere olumsuz yaklaşımları söylenebilir.

Uluslararası seyahate sık çıkan kişiler, seyahatlerinde gittikleri ülkelerde daha uzun süre kalmaktadırlar. Ayrıca, uluslararası seyahate sık çıkan kişilerin eğitim durumunun yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim durumu yüksek olan kişiler düşük olanlara göre hem daha sık uluslararası seyahate çıkmakta hem de uluslararası seyahate çıkmanın önünde çok engel olduğunu düşünmektedirler. Çünkü uluslararası seyahate çok çıkan kişiler daha sık sorunlarla karşı karşıya kalırlar ve seyahate çıkmayan kişilerin seyahat engelini algılaması da daha güç olacaktır.

Seyahate sık çıkan kişilerin gelir seviyeleri yüksektir. Gelirleri düşük olanlara oranla, sık sık uluslararası seyahat eden kişiler gelir seviyelerinin yüksek olmasının da etkisiyle gittikleri ülkelerde daha uzun kalabilmektedirler. Ayrıca, gittiği ülkede uzun süre kalan kişilerin aylık gelirleri de bununla orantılı olarak yüksektir. Geliri yüksek olan turistler gittikleri ülkede daha uzun süre kalmaktadırlar. Gelir seviyesi hem uluslararası seyahate çıkmada hem de kalış süresinde büyük etkiye sahiptir.

Öneriler;

Ülkeler tanıtımlarında turistlerin endişe ile baktığı, engel olarak gördüğü konular üzerine eğilmeli ve bunlarla ilgili turistlerin gözünde oluşmuş olan kaygıyı azaltmaya yönelik yöntemler izlemelidirler. Aynı zamanda, ülkenin sadece olumsuz yönlerle bilinmemesi için, olumlu yönlerinin yer aldığı haberlerin de dünya çapında yaygınlaşması sağlanmalıdır.

Yurtdışındaki turizm enformasyon büroları, aktif roller üstlenerek, çekim merkezlerini turistlere daha etkin bir şekilde tanıtmalıdır. Yurtdışındaki turizm büroları pazar araştırmaları, tüketicilerle ilgili geniş araştırmalar yaparak; turistlere detaylı bilgi vererek onların engel olarak gördüğü pek çok şeyin önüne geçebilirler.

Seyahat acentalarının yurtdışı turlarını detaylı olarak tanıtmaları ve turistlere karşılaşılabilecekleri konusunda önceden detaylı bilgi vermelidirler. Karşılaşacağı olumsuzluklarla ilgili bilgiye sahip olan kişiler, bunlara karşı önlem alabilecek ve seyahatlerini daha rahat geçireceklerdir.

Ülkeler arasında vize sorunlarının olması uluslararası seyahatlerde kişilerin karşısına engel olarak çıkmaktadır. Ülkeler arasında vize uygulamalarının kaldırılmasıyla, dolaşımında serbestliğin getirilmesiyle uluslararası seyahatler önündeki büyük bir engel ortadan kalkacaktır. Tatil, gezme vb. amaçlı kısa süreli yapılan seyahatlerde ülkelerarası anlaşmaya gidilerek vize uygulamaları kaldırılabilir.

Ülkelere uygun fiyatlarda da seyahat edilebileceği ile ilgili bilgi akışı sağlanmalıdır. Her gelir seviyesine uygun turlar ve seyahat planları ile ilgili detaylı bilgiler verilmelidir ve bu bilgilere kişilerin ulaşımının kolay olması sağlanmalıdır.

Günümüzde yaygın olarak kullanılan internet reklamcılığı ile çok daha fazla kişiye ulaşılacağı unutulmamalı ve ülke tanıtımlarında bu reklam aracının kullanılmasıyla, kişilerin geniş bilgiye daha hızlı sürede ulaşması sağlanmalıdır. Böylece ülke veya bölge ile ilgili sürekli olumlu olayların yer aldığı reklamlar kişilerin gözündeki engellerin ortadan kaldırılmasına da yardımcı olması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Alaeddinoğlu, F. ve Can, A. S. (2007). Türk Turizm Sektöründe Tur Operatörleri ve Seyahat Acenteleri. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 2. 50- 66.
- Albustanlıoğlu, T. (2009), *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü*, Seyahat Acenteciliği Ders Notları, Ankara.
- Akkılıç, M. E. ve Günalan, M. (2007). Edremit Körfezi'nde Turizm Problemleri ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi*, Sayı: 12, Yıl: 9.
- Aktaş, C. (2005). Türkiye'nin Turizm Gelirini Etkileyen Değişkenler İçin En Uygun Regresyon Denkleminin Belirlenmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 2, 163- 174.
- Atilla, B. (2003), Futbol, Golf, Belek, Rus ve Potansiyel. [URL: <http://www.turizmdebusabah.com/haberler/bozkurt-atillafutbol-golf-belek-ve-rus-potansiyel--7563.html>] (18.08.2014).
- Avcıkurt, C. (2009). *Turizm Sosyolojisi Genel ve Yapısal Yaklaşım*. (Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 3. Baskı), Detay Yayıncılık, Ankara.
- Avcıkurt, C. (2010). *Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme*. (Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı), Değişim Yayınları, İstanbul.

- Aymankuy, Y. (2006). *Kongre Turizmi ve Fuar Organizasyonları*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Balta, S. ve Altıntaş, V. (2012). *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü*. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 1558.
- Berno, T. ve Bricker, K. (2001). Sustainable Tourism Development: The Long Road from Theory to Practice. *International Journal of Economic Development*, Vol: 3, Issue: 3.
- Çakıcı, C. Atay, L. ve Aksu, M. (2008). Bozcaada Turizminin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Kamuoyu Araştırması, 3. *Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi*, 17-19 Nisan, Balıkesir.
- Çalışkan, N. (2013). Yurt Dışına Seyahat Eden Türk Vatandaşları.[URL: <http://www.Turizmtrend.Com/Haberler/Turizm/Yurt-Disina-Seyahat-Eden-Turk-Vatandaslari-9746.Html>] (Erişim 21.08.2014).
- Çeken, H., Karadağ, L. ve Dalgın, T. (2007). Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt:7, Sayı:1, 1-14.
- Çeken, H., Karadağ, L. ve Dalgın, T. (2009). Küreselleşme ve Uluslararası Turizm Arasındaki İlişki. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 22, 21- 36.
- Çetinsöz, B. C. ve Artuğer, S. (2014). Yabancı Turistlerin Antalya'yı Tercih Etmesinde Etkili Olan Çekici Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 7 Sayı: 32, 573- 582.
- Chen, P. T., Kung, R. H., Huang, M. Y., Chen, F. D. ve Pei, L. (2012). Exploring the Medical Tourism Development Barriers and Participation Willingness in Taiwan: An Example of Mainland Tourist. *World Academy of Science, Engineering and Technology*, Vol: 6, 1125- 1130.
- Choi, W. M., Chan, A. and Wu, J. (1999). A Qualitative and Quantitative Assessment of Hong Kong's Image as a Tourist Destination. *Tourism Management*, Vol: 20, Issue: 3, 361- 365.
- Crompton, J. L. (1979). Motivations for Pleasure Vacation. *Annals of Tourism Research*, Vol: 6, Issue: 4, Pp. 408-424.
- Correia, A., Valle, P.O. and Moço, C. (2007). Modeling Motivations and Perceptions of Portuguese Tourists, *Journal of Business Research*, Vol: 60, Issue: 1, Pp. 76-80.
- Demir, Ş. Ş. (2010). Çekici Faktörlerin Destinasyon Seçimine Etkisi: Dalyan Örneği. *Ege Akademik Bakış*, Cilt: 10, Sayı: 3, 1041- 1054.
- Doğanlı, B. (2006). *Turizmde Destinasyon Markalaşması ve Antalya Örneği*. Süleyman Demirel Üniversitesi, İşletme Bölümü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

- Duman, T. ve Öztürk, A.B. (2005). Yerli Turistlerin Mersin Kızkalesi Destinasyonu Ve Tekrar Ziyaret Niyetleri İle İlgili Algılamaları Üzerine Bir Araştırma. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt. 16, Sayı: 1, Bahar: 9-23.
- Edgell, D. L. (1988). Barriersto International Travel. *Tourism Management*, Vol: 9, Issue: 1, 63- 66.
- Ekiz, E. H. ve Köker, N. E. (2012). Destinasyon Tatmininin Belirleyicileri: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ni Ziyaret Eden Yabancı Turistlerin Algılamaları. *Global Media Journal Turkish Edition*, 2(4): 45-63.
- Ersun, N. ve Aslan, K. (2011). Turizmde Destinasyon Seçimini Etkileyen Temel Unsurlar ve Pazarlama Stratejileri. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt: 31, Sayı: 2, 229- 248.
- Griffiths, R. Brown, G. ve Rawlings, A. (2012). VisitEngland – English Destination Types, Understanding the Consumer – Research Debrief, Quadrangle, September.
- Hacıoğlu, N. (2006). *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Hacıoğlu, N. (2005). *Turizm Pazarlaması*. 5. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım.
- Hayta, A. B. (2008). Turizm Pazarlamasında Tüketici Satın Alma Süreci ve Karşılaşılan Sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (1), 31-48.
- Hosany, S., Ekinci, Y. ve Uysal, M. (2006). Destination Image and Destination Personality: An Application of Branding Theories to Tourism Places. *Journal of Business Research*, (59), s. 1-40.
- İlban, M. O. ve Kaşlı, M. (2009). Termal Turizmin Gelişmesini Etkileyen Sorunları Belirlemeye Yönelik Gönen’de Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış*, Cilt: 9, Sayı: 4, 1275- 1293.
- Karadeniz, E. (2012). İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında İşlem Gören Turizm Şirketlerinin İşletme, Finansal ve Toplam Risk Düzeylerinin Kaldıraç Analiziyle Değerlendirilmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:17, Sayı: 1, s. 309-324.
- Kavacık, M., Zafer, S. ve İnal, M. E. (2012). Turizmde Destinasyon Markalaması: Alanya Örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 39, 169- 192.
- Kesimli, İ. G. (2011). Turizm Perspektifinden Politik Krizlerin Ekonomiye Yansımaları. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 25- 42, Aralık.
- Kozak, M. (2002), Comparative Analysis of Tourist Motivations by Nationality and Destinations. *Tourism Management*, Vol: 23, 221–232.
- Kozak, N., Kozak, M. A. ve Kozak, M. (2001). *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*. Detay Yayıncılık, (Gözden Geçirilmiş 5. Baskı), Ankara.

- Köroğlu, Ç., Karadağ, L. ve Biçici, F. (2014). Turizm Sektöründe Faaliyet Gösteren Aile İşletmelerinde Muhasebe Sisteminin İncelenmesi: Marmaris Örneği. *Niğde Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 2, 113- 126.
- MEGEP. (2007). *Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Turizm Hareketleri*, Ankara.
- Memmedov, İ. (2003), *Bağımsız Devletler Topluluğu Ülkelerinden Gelen Turistlerin Türkiye'yi Tercih Etme Sebepleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentileri*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Musinguzi, D. ve Leung, R. (2010). Service Quality Satisfaction of Tourists in Hong Kong. *Florida International University Hospitality Review*, Vol: 28, Issue: 2, 50–71.
- Nicholson, R. E. ve Pearce, D. G. (2001). Why Do People Attend Events: A Comparative Analysis of Visitor Motivations at Four South Island Events?. *Journal of Travel Research*, Vol: 39, Issue: 4, 449- 460.
- Özdemir, G. (2014). *Destinasyon Yönetimi ve Pazarlaması*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Öztürk, M. ve Bayat, M. (2011). Uluslararası Turizm Hareketlerinde Sağlık Turizminin Rolü ve Kalite Çalışmalarının Önemi Bir Literatür Çalışması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, Sayı: 2.
- Peng, Y. (2013). Customer Satisfaction of Mainland Chinese Tourists in Cairns, Australia. *International Journal of Business Tourism and Applied Sciences*, Vol: 1, No: 2, 42- 50.
- Sarkım, M. (2008). Değişen Seyahat Eğilimleri Kapsamında Sürdürülebilir Turizm Anlayışının Turizm Politikaları Üzerine Etkileri. 2. *Ulusal İktisat Kongresi*, DEÜ İİBF İktisat Bölümü, 20-22 Şubat, İzmir.
- Suleiman, J. S. H. ve Mohamed, B. (2012). Palestine's International Visitors Barriers: Case Studies of Bethlehem and Ramallah. *International Journal of Tourism Research*, Vol: 14, 177- 191.
- Şahbaz, R. ve Keskin, E. (2012). Tanıtım Faaliyetlerinin Turistik Bölge Seçimine Etkisi: Kapadokya Bölgesini Ziyaret Eden Japon Turistlere Yönelik Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 4, No: 3, 97- 117.
- Şahiner, T. (2012). *İnanç Turizmi Potansiyeli ve Halkın İnanç Turizmine Bakışı Açısından Karaman*. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Karaman.
- Seçilmiş, C. (2011). Ziyaretçilerin Gözüyle Eskişehir Turizminin Gelişmesini Etkileyen Sorunlar. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 3, Yıl: 3, 37- 57.

Tosun, C. ve Jenkins C. L. (1996). Regional Planning Approaches to Tourism Development: The Case of Turkey, *Tourism Management*. Vol: 17, Issue: 7, Pp. 519- 531.

TurkStat, Tourism Statistics, 4th Quarter 2013. [URL: www.turkstat.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1611] (Erişim 24.08.2014).

UNWTO, Tourism Highlights 2013 Edition, 2014. [URL: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2014-edition>] (Erişim 25.08.2014)

Usta, Ö. (2002). Genel Turizm. Anadolu Matbaacılık, İzmir.

Vizyon 2023, Ulaştırma ve Turizm Paneli. [URL: <http://www.utikad.org.tr/db/files/TUBITAK%20Ulastirma%20ve%20Turizm%20Paneli.pdf>] (Erişim 20.08.2014).

Wong, J. ve Law, R. (2003). Difference in Shopping Satisfaction Levels: A Study of Tourists in Hong Kong. *Tourism Management*, Vol: 24, Issue: 4, 401- 410.

Yaşar, İ. (1996). *İç Turizm Geliştirilmesine Yönelik Ayvalık Yöresinde Bir Uygulama*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.

Yıldız, Z. (2011). Turizmin Sektörünün Gelişimi ve İstihdam Üzerindeki Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 5, s.54-71

[URL: http://www.tursab.org.tr/dosya/10347/turk-vatandaslari_10347_6477361.pdf] (Erişim 10.07.2014).

[URL: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15885>] (Erişim 15.08.2014).